

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук, доцента Колеснікової Марії Вікторівни – на дисертаційне дослідження Петухова Андрія Юрійовича «Адміністративно-правове забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні», подане на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Ступінь актуальності обраної теми. Протягом останніх двох десятиліть Україна перебуває у фазі активних соціально-економічних, політичних та світоглядних трансформацій, спрямованих на формування ефективного державного механізму та якісно нового соціального середовища. Поглиблення процесів глобалізації, загальносвітової та регіональної інтеграції спричиняє підвищення ролі міжнародних стандартів у різних сферах суспільного життя, в тому числі у сфері державно-владної виконавчо-розпорядчої діяльності. Досвід останніх років розвитку України свідчить про те, що пошук шляхів вирішення кризових проблем лише через політичні пересування, зміну лозунгів чи ситуаційне управління, без вирішення корінних питань управління справами суспільства, тягне за собою поглиблення кризи та розпад промислового, наукового і духовного потенціалу суспільства. Звідси завдання: влада повинна бути динамічною системою, яка взаємодіяла б з іншими підсистемами державної влади та громадськістю і вільно адаптувалася б до різноманітних процесів соціально-економічного характеру. Належна організація та діяльність публічної адміністрації, оптимальне правове регулювання компетенції та форм діяльності цих органів, належна правова регламентація їх взаємодії з іншими суб'єктами має суттєве значення для їх впливу на суспільні відносини, насамперед на забезпечення законності, зростання добробуту та благополуччя населення, адже це є однією з основних цілей діяльності зазначених органів.

В наш час питання адміністративно-правових засад взаємодії влади з громадськістю є предметом значної уваги з боку багатьох вчених, державних діячів, юристів, істориків та інших фахівців. Проте, незважаючи на значний

науковий, суспільний та практичний інтерес до цієї діяльності, в сучасній українській юридичній науці немає жодного дисертаційного дослідження, в якому були б детально проаналізовані питання взаємодії влади та бізнесу.

З огляду на зазначені обставини дисертація Петухова А.Ю. є актуальною і своєчасною, оскільки вона присвячена теоретичному осмисленню адміністративно-правового забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні.

Про актуальність дослідження свідчить також те, що воно виконано відповідно до Концепції реформування системи державної допомоги суб'єктам господарювання, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 січня 2010 р. № 81-р; Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015; Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 504-р.; Пріоритетних напрямів наукових досліджень Університету сучасних знань на 2017–2022 рр., затверджених рішенням вченої ради Університету сучасних знань від 8 грудня 2016 р., протокол № 3.

Метою роботи є визначення сутності, змісту та особливостей адміністративно-правового забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні, а також можливостей його вдосконалення з урахуванням вітчизняної практики та зарубіжного досвіду.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Надане на рецензування дисертаційне дослідження є першою фундаментальною та комплексною роботою, присвяченою визначенню змісту взаємодії влади та бізнесу, а також виробленню пропозицій щодо її покращення. Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Здобувач використав численні наукові праці фахівців у галузі філософії, теорії управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі

зарубіжних дослідників. Нормативною основою дисертаційного дослідження є Конституція України, а також низка законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, норми яких закріплюють організаційні та правові засади взаємодії влади та бізнесу в Україні. Інформаційну та емпіричну основу роботи становить узагальнення практики взаємодії влади та бізнесу в Україні та зарубіжних країнах.

Узагальнений в роботі теоретичний та нормативний матеріал аналізується з використанням виваженого методологічного апарату, який включає як загальнонаукові, так і конкретні наукові методи пізнання, зокрема: узагальнення, аналізу, порівняння, логіко-семантичний, структурно-функціональний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, системно-структурний та інші методи пізнання процесів і явищ. Загалом, методи дослідження є цілком сучасними й обґрунтованими, що стало запорукою успішного вирішення поставлених дисертантом завдань.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є одним із перших у науці адміністративного права комплексним дослідженням сутності, змісту та особливостей адміністративно-правового забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні та можливостей його вдосконалення, з урахуванням вітчизняної практики та зарубіжного досвіду.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правового забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні.

На особливу увагу заслуговують наступні положення, висновки, рекомендації та пропозиції, що викладені в цій дисертації, які найбільш наочно демонструють її наукову новизну, теоретичну та практичну значущість:

- запропоноване здобувачем визначення взаємодії як процесу

взаємовпливу влади та бізнесу один на одного, що має свій прояв у врегульованій законом співпраці, яка здійснюється шляхом досягнення спільних заходів, обумовлена єдиною метою та цілями щодо вирішення конкретних питань та прийняття відповідних рішень (с. 27);

- з'ясовані дисертантом основні ознаки державно-приватного партнерства, які його відрізняють від інших форм взаємодії, а саме: 1) його сторонами є держава і бізнес; 2) під час реалізації державно-приватного партнерства йому передається певна частина ризиків за виконану роботу; 3) взаємодія має правове закріплення; 4) обов'язкове внесення приватним партнером у спільний об'єкт державно-приватного партнерства певних інвестицій; 5) взаємодія має рівноправний характер; 6) довго тривалість відносин; 7) чітко виражена публічно-суспільна спрямованість (с. 37);

- висновок про те, що метою взаємодії влади та бізнесу в Україні є: 1) швидка реалізація найважливіших проектів та прискорення розвитку регіонів; 2) одержання прибутку; 3) досягнення позитивних економічних і соціальних результатів як для влади, так і для бізнесу; 4) задоволення суспільних потреб; 5) створення додаткових робочих місць; 6) підвищення рівня економічних та соціальних умов; 7) розвиток бізнесу; 8) створення умов для підвищення конкурентоспроможності державного та приватного секторів економіки (с. 39-40);

- визначені здобувачем спеціально-юридичні принципи взаємодії влади та бізнесу, до яких віднесено: принцип відповідності потребам суспільства; принцип суспільної відповідальності; принцип врахування досвіду іноземних держав у процесі формування взаємодії влади та бізнесу; принцип результативності (с. 49-50);

- запропоноване автором визначення поняття «правова основа взаємодії влади та бізнесу», під яким розуміється сукупність нормативно-правових актів, які визначають організаційні, економічні і правові форми та регулюють процес взаємодії влади та бізнесу в Україні, встановлюють систему відносин між державними органами та приватними особами, їх взаємні права та обов'язки,

забезпечують правові гарантії та закріплюють положення щодо відповідальності у разі порушення зобов'язань кожної із сторін взаємодії (с. 68);

- виокремлені здобувачем напрямки адміністративно-правового регулювання взаємодії влади та бізнесу, а саме: 1) впорядкування відносин власності шляхом визначення тих сфер господарювання, де може бути використано механізм взаємодії владних структур та приватних; 2) чітке закріплення статусу суб'єктів взаємодії; 3) забезпечення стратегічних пріоритетів розвитку; 4) створення стабільних механізмів взаємодії; 5) гарантування захисту від несприятливих наслідків взаємодії; 6) забезпечення підґрунтя для формування інфраструктури; 7) розроблення дієвих способів контролю за процесами взаємодії; 8) розроблення, закріплення та реалізація правовідносин, які будуть вигідні для влади та бізнесу (с. 78);

- аргументований висновок здобувача про те, що напрями взаємодії між владою та бізнесом, направлені в першу чергу на досягнення мети взаємодії та виконання її завдань, які спрямовані на: 1) підвищення рівня соціально-економічного розвитку держави та окремих територій; 2) ефективне управління майном; 3) сприяння розвитку підприємництва; 4) здійснення державної регуляторної політики; 5) забезпечення необхідного рівня соціальної захищеності, надання робочих місць, гідної заробітної плати; 6) збалансованість усіх галузей господарського комплексу; 7) стимулювання розвитку енергетичної промисловості; 8) захист економічних інтересів української економіки; 9) підтримка конкуренції (с. 117);

- визначені на підставі аналізу зарубіжного законодавства та наукових праць основні можливості використання в Україні зарубіжного досвіду у сфері взаємодії влади та бізнесу (с. 159-160);

- обґрунтовані дисертантом основні напрямки удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює взаємодію влади та бізнесу, а саме: 1) внесення змін до чинного законодавства, а також імплементація міжнародного законодавства, з метою його уніфікації та єдиного розуміння

учасниками взаємодії; 2) запровадження уніфікованих форм взаємодії влади та приватного сектору; 3) запровадження єдиного електронного реєстру договорів, які укладаються під час взаємодії влади та бізнесу; 4) встановлення чіткого розподілу компетенційних функцій між суб'єктами взаємодії; 5) запровадження єдиної системи відповідальності та вирішення спорів, які виникають у сфері взаємодії влади та бізнесу (с. 173).

У дисертації сформульовано й інші цікаві та корисні положення та висновки.

Порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертацію написано державною мовою з дотриманням вимог наукового стилю.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Як і при дослідженні будь-якої складної і актуальної проблеми, в зазначеному дисертаційному дослідженні міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми. Зокрема:

1. Досліджуючи завдання взаємодії влади та бізнесу (с. 40-41), здобувачеві варто було б крім визначення основних загальних завдань виділити окремо завдання суб'єктів публічної адміністрації та суб'єктів господарської діяльності.

2. Досить вдалою є пропозиція здобувача нормативно закріпити поняття «бізнес» (с. 66). У той же час авторові варто було б вказати, в якому саме нормативно-правовому акті доцільно це зробити, а також проаналізувати співвідношення понять «бізнес» та «господарська діяльність».

3. Потребує уточнення запропоноване здобувачем визначення державної влади у сфері взаємодії з бізнесом як системи спеціально створених державних органів, наділених відповідними повноваженнями щодо вирішення питань, пов'язаних з виникненням, розвитком та припиненням правовідносин у сфері взаємодії з приватними інституціями (с. 88), оскільки такі суб'єкти наділені повноваженнями щодо вирішення питань, пов'язаних насамперед з

виникненням, розвитком та припиненням правовідносин у сфері господарської діяльності та з питань взаємодії із суб'єктами такої діяльності.

4. Запропоновану здобувачем систему реалізації взаємодії бізнесу та влади, що включає два рівні (реалізація взаємодії влади та бізнесу на рівні центральних органів виконавчої влади; реалізація взаємодії влади та бізнесу на рівні територіального утворення із залученням до вказаної діяльності територіальних органів державної влади та місцевого самоврядування, широкого кола громадян, що проживають на вказаній території, а також громадських об'єднань та інших неурядових організацій) (с. 101) доцільно доповнити галузевим рівнем, що полягає у взаємодії влади й бізнесу в межах певної сфери господарської діяльності.

5. Визначену дисертантом систему методів взаємодії між владою та бізнесом, серед яких методи планування, прогнозування, контролю, інформаційного забезпечення та економічний методи (с. 139), доцільно доповнити адміністративним методом, що досить часто використовується в діяльності органів державної влади.

Висловлені зауваження носять характер побажань та не можуть суттєво вплинути на загальну високу наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у: науково-дослідній роботі; правотворчості; освітньому процесі та практичній діяльності.

Основні результати дослідження викладено п'яти статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, та тезах наукових повідомлень на трьох науково-практичних конференціях.

Узагальнюючий висновок.

Наведене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правове забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в

якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Петухов Андрій Юрійович заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного,
господарського права та
фінансово-економічної діяльності
Сумського державного університету

Марія КОЛЕСНИКОВА

